

To živo prepletanje lahko zasleduje zaradi hitrega povojnega industrijskega razvoja SAP Kosovo. Gre za tipičen razkroj fevdalnih in patriarhalnih sistemov v družbi, ki se odraža v vsakdanji pokrajinski podobi.

Študija je deležna velikega zanimanja doma in v tujini, čeprav je večji del napisana v albanščini. Uvod, ki je izšel izpod peresa mentorja v slovenščini in obširen povzetek, ki je napisan v francoščini, prispevata k razumevanju teksta tudi tistim, ki albanski jezik ne obvladajo.

Ob istem času je s petletno zamudo izšla publikacija s prispevki z mednarodnega simpozija o manjšinah, ki ga je julija 1974 priredila tržaška provinca. Članki osmih avtorjev so z diskusijskimi prispevki razširjeni referati tega posvetovanja, oziroma štirih komisij, ki so delovale v okviru kongresa. Za geografa so zanimivi predvsem sestavki, ki so bili predstavljeni v okviru komisije za socioekonomsko vprašanja razvoja manjšin. Avtorji Klemenčič, Strassoldo in Lokar obravnavajo populacijske in ekonomske probleme in jih uvrščajo s primeri predvsem v prostor ob jugoslovansko-italijanski meji. Pri tem upoštevajo zakonitosti prehoda iz agrarne v urbano družbo, ki tudi manjšino ne more obiti, a se tu pojavlja zaradi specifične nacionalne, politične in obmejne lege v drugačni, posebni luči.

Pomembnost publikacije in njenega osrednjega dela je v tem, da je manjšinska problematika obravnavana kompleksno in ne le z aspekta skrbi za zaščito kulture manjšinskih narodov.

Posebna pozornost je namenjena prostorskim problemom, poseganju v prostor in socioekonomskim dejavnikom, ki neposredno in posredno preoblikujejo pokrajino ob državnih mejah, kjer žive različne narodnosti.

Anton Gosar

Iz poljske in sovjetske geografske književnosti

Stanisław Leszczycki, Nad mapą Polski. Geograficzne studium ekonomiczno-planistyczne. Seria »Prognozy-Perspektywy«. Cykl: Nad mapą Polski. Wydawnictwo »Książka i Wiedza«, Warszawa 1980. Strani 501, 149 kart in diagramov.

Prof. Leszczycki, ki se nam je v zadnjih desetletjih predstavil že z več sintetičnimi knjigami in priročniki o ekonomski geografiji Poljske, o aplikaciji geografije, o vlogi geografije v prostorskem planiranju ter o vprašanih varstva okolja (o nekaterih med temi knjigami smo poročali tudi v GV), nam je zdaj postregel še z eno sintetično in enciklopedično zasnovano knjigo o Poljski, ki je — kakor vse dosedanje — plod njegove dolgoletne delovne smeri; to smer je razvijal tako kot ustanovitelj in dolgoletni upravnik Geografskega inštituta Poljske Akademije znanosti (PAN), ki se je pred nekaj leti značilno preimenoval v »Inštitut za geografijo in gospodarjenje s prostorom PAN«, kot vodja Komiteja za gospodarjenje s prostorom pri Predsedstvu PAN, kot podpredsednik Državnega sveta za zadeve gospodarjenja s prostorom in kot član poljskega Državnega sveta za zaščito prirode. Pri tem se je razen na svoja lastna proučevanja oprl na bogato literaturo in na gradivo, ki ga je pripravila in obdelala Komisija za plan pri Ministrskem svetu Poljske.

V knjigi so podrobno in vsestransko obdelane strukture Poljske in njene geografske, zgodovinske, politične, družbene in gospodarske pogojenosti s posebnim ozirom na razvoj po drugi svetovni vojni; zarisane pa so tudi predvidevane spremembe v prihodnje, v perspektivi do leta 2000. Bogati statistični podatki ter številne karte in kartogrami še stopnjujejo enciklopedični značaj knjige. Bogastvo in vsestranskost vsebine nam pokaže že kratek pregled glavnih poglavij. Uvodno poglavje ima naslov »Posledice geografskega položaja Poljske«, sledi poglavje o sestavinah in vrednosti geografskega okolja, s karakteristikami pokrajin in razdelitvijo Poljske na fizičnogeografska območja. Nato se zvrste poglavja o prebivalstvu (od podpoglavja o biološki strukturi do tistega o prostorski in sociodemografski strukturi), poglavje o trajnih prostorskih sestavinah gospodarstva, poglavje o mineralnih surovinah kot osnovi za razvoj rudarstva, o energetiki kot temelju gospodarstva, obsežno poglavje o industrializaciji s perspektivami prostorskega razvoja do leta 2000, poglavje o prostorski diferenciaciji kmetijstva in njegovih

panog, vključno z označbo kmetijskih regij in oskrbo prebivalstva s prehrano, poglavje o produkcijskem in družbenem pomenu gozdnega gospodarstva, obsežno poglavje o vodnem gospodarstvu, vključno hidroenergetiko, onesnaženje voda, vodne melioracije, oskrbo z vodo in vlogo vode v rekreaciji in turizmu. Sledijo še poglavja o pojavih in območjih oddiha in turizma, o zaščiti človekovega okolja z vsemi vprašanji politike okolja, poglavje o prostorskih nesorazmerjih v gospodarstvu, o procesih urbanizacije in naselbinskem omrežju, kjer se obravnavajo tudi regionalna razvojna središča vsedravnega pomena, poglavje o integracijskem pomenu tehnične infrastrukture (osebnege in tovarnega prometa, energetskega prometa, informacijske povezave), poglavje o prostorski diferenciaciji storitev in uslug (terciarnih in kvartarnih dejavnosti), poglavje o pomorskem gospodarstvu kot posledici položaja ob Baltiku ter zaključno poglavje o vplivu zunanjih činiteljev na oblikovanje prostorsko gospodarske strukture Poljske (gospodarstvo na obmejnih področjih, sodelovanje v okviru Sveta za vzajemno gospodarsko pomoč, zlasti s sosednjimi državami, sodelovanje z obaltiškimi državami, vplivi evropskega in svetovno mednarodnega gospodarskega sodelovanja).

Ta kratki pregled vsebine nam pokaže, da najde bralec v knjigi informacije prav o vsem, kar ga zanima glede prostorsko gospodarske strukture Poljske. Pri tem še sam naslov knjiga »Nad zemljevidom Poljske« in njen podnaslov »Ekonomsko-planistični geografski študij« dokazujeta, da želi avtor pri tem ostati predvsem geograf, ki gleda na gospodarstvo dežele »iz ptičje perspektive« in postavlja v ospredje tiste pojave, ki jih je mogoče v njihovi prostorski diferenciaciji prikazati kartografsko. Pri tem je za avtorja, ki se je že doslej veliko ukvarjal tudi s teoretičnimi pojmi »geografskega okolja«, značilno, da že v uvodu opozarja, kako je geografski značaj njegovih razglabljanj pogojen že s tem, da družba s svojo dejavnostjo stalno preoblikuje prvotno prirodno okolje in ga — ne vedno koristno — prilagaja svojim potrebam; zato je treba pri obravnavanju prostorske diferenciacije vedno upoštevati tudi diferenciacijo in stopnjo teh »antropogenih preoblikovanj«. Tudi, ko v posebnem poglavju obravnava t. im. »geografsko okolje«, navaja med njegovimi sestavinami kot zadnjo tudi »stalne tvorbe človeške dejavnosti«.

Knjiga Leszczycka je hvalevredno stvarna, konkretna in praktično uporabna. Nikjer ne zaide v nepotrebno gostobesednost ali odvečno frazarjenje, čeprav posega tudi v perspektive. Želeli bi si kaj podobnega tudi za Slovenijo in Jugoslavijo.

Svetozar Ilešič

N. N. Baranskij, Izbrannie trudj. Redakcionnaja kolegija: V. A. Anučin, K. N. Baranskij, S. N. Rjazancev, J. G. Sauškin. Komentarji V. A. Anučina. Izdatel'stvo »Misl'«, Moskva 1980. Dve knjigi: »Naučnie principj geografii«, strani 240; »Stanovlennje sovjetskoj ekonomičeskoj geografii«, strani 288.

Ob stoletnici rojstva glavnega pobudnika sovjetske ekonomske geografije N. N. Baranskega (1881—1963), so najdoslednejši nasledovalci njegovega dela pripravili izbor njegovih najznačilnejših prispevkov, ki se ukvarjajo z znanstvenimi načeli geografije ter posebej z osnovami in nastankom sovjetske ekonomske geografije.

Prva knjiga vsebuje prispevke o načelni problematiki geografije vobče. Med njimi je na prvem mestu znana razprava »Stranovedenie i geografija fizičeskaja i ekonomičeskaja« (iz leta 1946), pa prispevki o generalizaciji v kartografiji in v geografskih opisnih besedilih, o izkušnjah geografskih opisov, o projektu doslej neizdane »Velike geografije ZSSSR«, recenzija Anučinove knjige »Teoretičestike problmi geografii«, predgovor k ruskemu prevodu Hettnerjeve knjige »Geografija, njena zgodovina, bistvo in metode«, uvodna razprava h knjigi »Ameriška geografija«, recenzija razprave Henrija Bauliga o občji in regionalni geografiji, prispevek o ameriških delih o ekonomski geografiji Latinske Amerike, recenzija knjige S. F. Markheima o klimi in nacionalni energiji ter prispevek o učnih načrtih in o splošnogeoografskem oddelku na geografski fakulteti MGU. Knjiga vsebuje tudi osnovne podatke o življenju in delu Baranskega, bibliografijo